

УДК:
316.4:316.32(497.11)(049.3)

ПОЛИТИЧКА РЕВИЈА
POLITICAL REVIEW
Година (XXV) XII, vol=37
Бр. 3 / 2013.
стр. 227-229.

*Ратко Љубојевић**
Београд

„НЕИЗВЕСНИ ПРЕЛАЗАК: демократија и транзиција”

**Приказ књиге Милоша Кнежевића,
Институт за политичке студије, Београд, 2012, 264 стр.**

Најновија публикација Милоша Кнежевића *Неизвесни прелазак: демократија и транзиција*, у издању Института за политичке

* Безбедносно информативна агенција, Београд.

студије из Београда, објављена 2012. године, израз је ауторовог поимања модерних геополитичких и социјалних кретања целокупног друштва посматраног кроз призму балканских дешавања. Научним приступом, методолошки, од општег ка посебном, аутор је из више углова указао на *демократска и транзициона кретања* која су израз интереса моћних политичких елита сукобљених на простору Балкана у последње две деценије.

Континуираним вишедеценијским научним и аналитичким истраживачким методама, аутор је из више делова направио једну кохерентну целину која мултидисциплинарно сагледава фокусирани простор у задатом временском интервалу. Поменута истраживања, аутор је сагледавао са становишта политикологије, социологије, филозофије, међународних односа, геополитике и геоекономије.

Студија *Неизвесни прелазак: демократија и транзиција* подељена је на следеће тематске области: „Теорија и пракса надзиране духовности – Духовна и културна окупација Србије: претеривање или стварност?“, „Суверенизам - епохални одговор на клијентистичка посртања Србије“, „Противречности закасне и убрзане транзиције - Релативност транзиционог апсолутизма“, „Кризна економија у окриљу нације и државе - Повратак вредностима нације, националне државе и националне економије“, „Хронотоп настанка Југославије - Проблемско поље, приступи, методе, разумевања“, „Идентитет: од појаве до поимања - Европа, нација, држава, демократија, грађанство“, „Ко би све разорио Србију“ и „Демократизам и елитизам“. Поменуте тематске области хронолошки прате ауторова истраживања.

Две нулте године, обзнањене као *Ново доба* полазна су временска основа од које је аутор започео истраживање. Он појашњава важност тренутка изреком руског председника Владимира Путина, да су две нулте године, *велика и мала геополитичка катастрофа*, повезујући датуме као конвенционалне маркере децималног сујевеља негативне природе. Мисли се на нестанак СССР-а 1989. и СФРЈ 1991. године. Надлазеће године китиле су време и давале нови тон социјалним кретањима која су названа *транзиција*. Међутим, аутор сматра да је на посматраној територији дошло до урушавања времена, односно да је изостала етапа стварања и зрења, која и данас изазива осећај дезоријентације.

У ишчекивању рођења осмомилијардитог становника земље, услед планетарне несташнице елементарних ресурса: хране и воде,

због растуће потребе за енергентима, у судару религија, социјална кретања постају све уочљивија и очигледна. Геодемографија заузима примарну позицију а најодговорнији кризни менаџмент благовремено тражи одговарајуће решење. Бираним речима и академским тоном, аутор нам појашњава тренутак у коме се налазимо. Наиме, политичке елите су међу собом „решиле“ питање Балкана, *de jure* замрзавајући садашње стање у позицију *status quo*. Заправо, ради се о повратку у стање након Балканског уговора који се *de facto* никад у пуној мери није ни поштовао. Јачи су увек уговорне одредбе тумачили на себи својствен начин. Аргументована реторика доказивана је силом а она је експериментално последњих деценија испробавана и над српком територијом. Интереси светских моћника некада се поклапају а врло често разилазе а њихова трговина по правилу се одвија по ободу, у граничним деловима интересних свера, баш на месту описаних збивања.

Аутор даје посебан суд одгонетајући питања демократије и транзиције. Он промишљањем о транзиту, долази до закључка да српска држава пролази кроз различите форме државности, од сложене ка простој, наглашавајући да су токови *сливени и неразлучни*. Да су кретања недовршена и да је заправо реч о геополитичким премисама транзиције и социоекономским својствима транзита која нису досегла потребну развојност па самим тим, још увек ни неопходно разумевање.

Са друге стране, аутор упозорава да Европска Унија и њена политичка елита, заговарају вишедимензионална кретања: територијална, економска, интелектуална, схватајући транзицију као пут ка бољем сутра. Одговор *ка бољем сутра* даје нам филозоф Николај Берђајев својом мисаоном заоставштином да *Свако добро које се уводи на силу постаје зло*. Берђајев подсећа и опомиње, наглашавајући да историјске чињенице не смемо препустити забораву. Сама реч *транзиција* за људе на блканским просторима можда није довољно развојна а можда је чак и рогобатна. Аутор закључује да мисаону транзицију названо *преумњење* можда не схватамо довољно јасно.

Овај рад је примљен 26. августа 2013. а прихваћен за штампу на састанку Редакције 27. септембра 2013. године.